

OBRAZLOŽENJE

Grad Zagreb je, kroz Projekt „Zdravi grad“, dio Europske mreže zdravih gradova Svjetske zdravstvene organizacije te je jedan od inicijatora osnutka mreže zdravih gradova (1997. godine uz gradove Beč, Kopenhagen, London, Milano, Minhen) prema kojem ima poseban ugled u Europskoj mreži zdravih gradova. Tijekom provođenja projekta mreži je pristupilo stotinjak europskih gradova, a među njima i Rijeka (1988. godine).

Projekt "Zdravi grad" pokrenuo je 1986. godine Regionalni ured za Europu Svjetske zdravstvene organizacije sa ciljem da osnaži zanimanje za pozitivan koncept zdravlja u gradovima diljem Europe te da potakne i omogući direktnu suradnju među njima bez barijera političkih granica. Predmet zanimanja ovoga projekta prvenstveno su gradovi, ali i druga naselja u kojima ljudi žive i rade. Projekt "Zdravi grad" temelji se na strategiji "Zdravlje za sve", načela koja se provode u praksi lokalnim djelovanjem na razini grada, a projekt "Zdravi grad" nastoji poboljšati urbano okruženje u kojem ljudi žive, rade ili se školuju i na taj način unaprijediti njihovo fizičko, duševno i socijalno blagostanje. Zdravi grad je definiran procesom, a ne ishodom. Zdravi gradovi su oni koju su predani zdravlju koje su spremni kontinuirano unapređivati. To nisu nužno gradovi koji su postigli određenu razinu zdravlja. Svaki grad može biti zdravi grad neovisno o trenutnom stanju zdravlja svojih stanovnika. Preduvjet je postojanje predanosti ideji zdravlja te jasan proces i struktura kako bi se izazovu boljeg zdravlja lakše odgovorilo. Zdravi grad je onaj koji kontinuirano unapređuje svoje fizikalno i socijalno okruženje te jača resurse zajednice koji omogućavaju međusobnu podršku ljudi kako bi se time doprinijelo maksimalnom razvoju potencijala svakog pojedinog člana zajednice.

Grad Zagreb je bio jedan od pionira razvoja projekta "Zdravi grad" u Europi i domaćin Konferenciji europskih zdravih gradova u jesen 1988. (koja je tijekom Atenske konferencije označena kao službeni početak Europskog projekta zdravih gradova). Zagrebački projekt bio je inicijator stvaranja i širenja mreže zdravih gradova u Hrvatskoj organiziranih u Hrvatsku mrežu zdravih gradova. Aktivnosti Europske mreže zdravih gradova organizirane su u petogodišnjim ciklusima, nazvanim "faze projekta". Svaka od "faza projekta" imala je drugi set prioriteta.

Nakon dvadeset godina „Zdravi gradovi“ ponovno su se vratili u Zagreb na Zagrebačku konferenciju 2008. godine kojom je završila IV faza Europskog Projekta i započela V faza njegovog provođenja. Na Međunarodnoj konferenciji zdravih gradova koja je u listopadu 2008. godine održana u Zagrebu prihvaćena je Zagrebačka deklaracija za zdrave gradove kojom se izražava čvrsta opredijeljenost političkih čelnika gradova u pogledu jačanja djelovanja na području zdravlja, jednakosti u zdravlju, održivog razvoja i društvene pravednosti. Zagrebačka deklaracija razmatra planove i prioritete za V fazu Europske mreže zdravih gradova i Europske mreže nacionalnih mreža zdravih gradova Svjetske zdravstvene organizacije.

Prema dinamici Projekta, Grad Zagreb je uspješno završio sve faze, te je isto tako evaluacijom VI faze koncem 2019. godine uspješno završena VI faza provođenja projekta „Zdravi gradovi“.

Po završetku VI faze, gradonačelnik Grada Zagreba poslao je Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji, Europskoj mreži zdravih gradova, pismo namjere za pristup VII fazi.

Nažalost tijekom 2020. godine pandemija bolesti COVID-19 postala je prioritet te je usporila redovite aktivnosti Europske mreže zdravih gradova. Tijekom 2021. godine, pristupljeno je izradi dokumentacije za pristup VII fazi Projekta prema dokumentu „Implementation framework for Phase VII (2019–2024) of the WHO European Healthy Cities Network: goals, requirements and strategic approaches“.

Opće teme i ciljevi VII faze Projekta „Zdravi grad“ Europske mreže zdravih gradova Svjetske zdravstvene organizacije, kako je navedeno u dokumentu, temelje se na dokumentu donesenom na sastanku gradonačelnika Svjetske zdravstvene organizacije u Europskoj mreži zdravih gradova u gradu UN-a u Kopenhagenu (Danska) u veljači 2018. (Copenhagen Consensus of Mayors: Healthier and Happier Cities for All). Navedeni dokument postavlja transformativni pristup za stvaranje sigurnih, uključivih, održivih i otpornih društava. Njegova je vizija u potpunosti usklađena s Agendom 2030 i GPW13, te služi za usmjeravanje rada Zdravih gradova do 2030. godine. Ovaj dokument označava prvi dio ove vizije (2019–2024). Za kraj ovog razdoblja planira se revizija kako bi se ocijenile i procijenile akcije i prioritete za 2. dio (2025–2030).

Strateški smjer Faze VII definiran je težnjom prema sljedeća tri cilja na temelju Kopenhagenskog konsenzusa gradonačelnika.

- Cilj 1: Poticanje „zdravlja i dobrobiti za sve“ te smanjenje zdravstvenih nejednakosti
- Cilj 2: Voditi svojim primjerom na nacionalnoj, regionalnoj i globalnoj razini

• Cilj 3: Podrška provedbi strateških prioriteta Svjetske zdravstvene organizacije

Središnje teme sedme faze europskog projekta Zdravi grad temelje se na šest odabranih prioriteta: ulaganje u ljude koji nastanjuju naše gradove; stvaranje urbanog okruženja (mjest) koja unapređuju zdravlje i blagostanje; veće sudjelovanje i partnerstvo za zdravlje i blagostanje; unapređenje boljitka zajednice te pristup zajedničkim dobrima i uslugama; promicanje mira i sigurnosti kroz društvenu uključenost (inkluziju); očuvanje planeta i sigurnosti kroz društvenu uključenost te, predvođeni osobnim primjerom, očuvanje planeta od degradacije kroz održivu potrošnju i proizvodnju.

Središnji dokument VII faze je 2030 Agenda za održivi razvoj Ujedinjenih naroda (2030 UN Agenda for Sustainable Development).

Projekt Zdravi grad u europskoj je regiji pokazao vrijednost cjelovitog (holističkog) pristupa problemima kao što su siromaštvo, nasilje, društvena izolacija, substandardno stanovanje, nezadovoljene potrebe starijih i/ili mladih ljudi, beskućnici i migranti, nezdravo prostorno planiranje, zagađenost, odsutnost prakse aktivnog sudjelovanja te ukazao na potrebu za ozbiljnim rješavanjem problema nejednakosti i održivog razvoja. Projekt Zdravi grad uspješan je i popularan mehanizam za promicanje politika i programa zasnovanih na zdravlju za sve na lokalnom nivou kroz proces koji uključuje izričitu političku obvezu, institucionalne promjene i međuresorna partnerstva, inovativne akcije koje rješavaju sve aspekte zdravstvenih i životnih uvjeta te široko umrežavanje gradova preko cijele Europe i dalje. Stoga je i vizija nove faze da ćemo zdravo-gradskim pristupom, uključivanjem društva u cjelini i jačanjem sudjelovanja zajednice u potrazi za mirom i boljitkom, svojim primjerom doprinijeti i ljudima i planeti na kojoj živimo. Zdravi gradovi pokazuju da je moguće postići promjene na bolje, da je moguće uspješno adresirati društvene odrednice zdravlja i promovirati praksu dobrog rukovođenja za zdravlje i blagostanje. Inovativnost, dijeljenje znanja i zdravstvena diplomacija vrijednosti su koje njeguju upravo zdravi gradovi.

Proces pristupanja grada VII. fazi započeo je pismom namjere KLASA: 500-01/19-001/792, URBROJ: 251-11-02/206-19-2 od 26. studenog 2019. godine kada je uplaćena i redovita članarina u kunsnoj protuvrijednosti od 6.000,00 USD. Pristupom VII fazi Projekta Grad Zagreb se obvezuje: osigurati resurse za ispunjavanje ciljeva VII faze, plaćati godišnju članarinu i aktivno sudjelovati u godišnjim skupovima/ konferencijama mreže.

Članarina za 2021. godinu plaćena je na teret pozicije Gradskog ureda za zdravstvo Aktivnost A111001 Redovna djelatnost upravnih tijela 16 3294 Članarine.

Sredstva za članarine za 2022. i 2023. godinu osigurana su u Proračunu Grada Zagreba za 2021. i projekcijama za 2022. i 2023. godinu.

Preduvjet rada i ostvarivanja ciljeva sukladno gore opisanim ključnim područjima i specifičnim temama prije svega su osiguranje političke podrške, adekvatnih materijalnih sredstava te organizacijskih preduvjeta koji će omogućiti realizaciju projektnih ciljeva.

Temeljem navedenog, predlaže se Gradskoj skupštini Grada Zagreba donošenje Zaključka o pristupanju Grada Zagreba VII fazi Projekta „Zdravi grad“ Europske mreže zdravih gradova Svjetske zdravstvene organizacije.